herpy

VARANER

Varanus spinulosus

Varanus spinulosus er en sjelden og nesten ukjent varan fra Salomonøyene og Bougainville, kjent på sin sandpapiraktige, tornete skjellstruktur og rekker av store gule flekker på mørk bunn. Stellet bygger på beslektede arter, fordi det nesten ikke finnes erfaring med arten i fangenskap.

Familie: Varanidae Engelsk: Solomon Island spiny monitor Tidligere navn: *Varanus indicus spinulosus* Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**90-100 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**10-15 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Trelevende og bakkelevende**
Biotop	**Regnskog og våtmark**
Vanskelighetsgrad	**Ekspert**

STELL

Min. terrarium	**300 × 120 × 200 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**27-30 °C**
Varmeplass	**40-48 °C**
Temperatur, natt	**24-25 °C**
Luftfuktighet	**60-90 %**
Vann	**Vanndel** dybde 10-40 cm
Vanntemperatur	**26-29 °C**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter og virveldyr**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kullstørrelse	**4-7 egg**
Inkubasjon	**150-195 dager** ved 28-30 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Varanus spinulosus er en middels stor, kraftig bygd varan med mørk grunnfarge og tre-fire tverrgående rader av store gule flekker. De fremste radene flyter ofte sammen til brede bånd. Arten er den eneste varanen med sterkt kjegleformede, kjølede skjell, og huden føles som sandpapir. Det er også opphavet til det vitenskapelige navnet, som betyr «tornet». Huden sitter løst på levende dyr i naturen. Øynene er forholdsvis store, og klørne er ikke så skarpe som hos de trekløtrende slektningene, noe som tyder på et mer jordlevende liv.

Arten ble beskrevet i 1941 av Robert Mertens ut fra ett eneste dyr og ble regnet som underart av *V. indicus*. I mange år kjente man bare to museumsdyr med presist funnsted, og først i begynnelsen av 1990-årene kom fem dyr med upresise funnsteder fra Isabel til USA. Nyere undersøkelser av hemipenis og skjell viser at arten ikke hører til gruppen den ble plassert i. Den står i dag i sin egen undergruppe, *Solomonsaurus*, og er en av de minst kjente varanene.

Arten blir rundt 90-100 cm i total lengde. Snute-kloakk-lengde, vekt, levetid og kjønnsforskjeller er ikke kjent, og levetiden i faktaboksen er lånt fra beslektede varaner av samme størrelse.

Arten er i praksis uten stellerfaring: i 2016 fantes det bare to dyr i dyreparker på verdensbasis, begge av ukjent kjønn. Stellrådene er derfor lånt fra *V. juxtindicus* fra Rennell-øya i Salomonøyene og fra arter i *V. indicus*-gruppen. Arten er ikke et dyr man bare prøver seg fram med.

Som voksen krever den et helt rom eller et stort, hjemmebygget terrarium, kraftig varme og UVB hver dag, en løpende utgift til fisk, egg, insekter og hele fôrdyr og mange års daglig tid. Oppdrett er ikke dokumentert, så dyr som kommer i handelen, må forventes å være viltfangede og kan bære innvollsorm. En veterinær med erfaring på varaner er en forutsetning.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Utbredelse og leveområde

Varanus spinulosus finnes bare i Salomonøyene og på Bougainville i Papua Ny-Guinea. Det er pålitelige funn fra Isabel, fra San Jorge-øyene (der typeeksemplaret ble samlet inn) og fra Bougainville, der et museumsdyr stammer fra Cape Torokina.

Opplysninger fra Louisiade-øyene og et foto fra Charapoana-øya er avvist som feil eller ugyldige funn. Forekomst på Choiseul er sannsynlig, fordi øyene var forbundet i istiden, men ikke dokumentert. Hvor mange dyr som finnes, er ukjent. På IUCNs rødliste står arten som livskraftig (LC), men vurderingen bygger på svært få data.

> **Naturlig utbredelse:** Salomonøyene og Papua Ny-Guinea.

LEVEOMRÅDE

Leveområdet er dårlig kjent. På Isabel lever arten i kokospalmelunder langs kysten, få meter fra høyvannslinjen og nær landsbyer, med regnskog i havnivå bak, der det vokser sagopalmer og ville betelpalmer. Den er aktiv i full sol midt på dagen og er også vanlig i sagopalmeplantasjer.

Arten ferdes på bakken, men løper opp palmestammene og gjemmer seg i kronene når den blir forstyrret. Den lever også i mangrove. Klimaet er varmt og fuktig hele året. Arten klarer seg i forstyrret kulturlandskap og nær mennesker, også der den innførte padden *Rhinella marina* er svært vanlig.

Et viktig poeng for pasningen er at arten er dagaktiv og tilbringer dagen i direkte sol. Den trenger et mikroklima med svært varme solplasser og samtidig fuktige skjul.

Stell

TERRARIET

Målene er lånt fra beslektede, ca. 100-140 cm lange varaner. Et voksent dyr av *Varanus spinulosus* trenger et hjemmebygd terrarium eller et helt rom på minst 300 × 120 × 200 cm (lengde × bredde × høyde). Hold dyret enkeltvis til det finnes erfaring.

Standardterrarier av glass og silikon tåler ikke et dyr av denne størrelsen, kraften og aktiviteten. Bruk en lett, men robust konstruksjon av for eksempel lettbetong og aluminiumsprofiler med pussede, vanntette vegger. Glassdører skal kunne låses, og skyvedører er uegnet. Jo flere åpninger, jo lettere er det å arbeide inne i terrariet.

Innred med kraftige greiner og en kunstig klippevegg på bakveggen, slik at dyret kan klatre. Arten lever både på bakken og i palmekroner, så det skal være både gulvplass og klatremuligheter. Lag en fast vanndel i bunnen, for eksempel 190 × 100 cm og 40 cm dyp til et voksent dyr. Beslektede arter bruker vannet til å svømme og dykke og til og med til å sove i, så vanntemperaturen må ikke falle om natten.

Bruk et 20 cm tykt lag fuktig barkmuld som bunn, slik at en hunn kan grave eggleggingsplassen sin. Ungdyr holdes først i en liten plastboks på ca. 45 × 25 × 30 cm med papir som bunn og en lav vannskål, og flyttes deretter til et glassterrarium på ca. 130 × 70 × 90 cm med et vannkar på 10 cm dybde. Alle varmekilder og ledninger skal sitte utenfor dyrets rekkevidde eller være skjermet med netting, fordi dyrene er sterke og bruker hver krok av terrariet.

TEMPERATUR

Temperaturene for *Varanus spinulosus* er lånt fra *V. juxtindicus* og andre arter i *V. indicus*-gruppen. Lufttemperaturen holdes på 27-30 °C om dagen og 24-25 °C om natten, og vannet på 26-29 °C.

Det skal være et varmt område med en soleplass på 40-48 °C. Det er overflatetemperatur, som skal måles med et infrarødt termometer direkte på stedet der dyret ligger, ikke luftens temperatur. Beslektede arter ligger lenge under en 120 W spot, og 40-45 °C er en velprøvd verdi. Det skal være en stor temperaturgradient, slik at dyret fritt kan velge mellom varme og kjøligere soner.

Varmekildene skal sitte utenfor dyrets rekkevidde, og termostatens føler skal være utilgjengelig, fordi dyrene er så sterke. Arten kommer fra et ekvatornært klima, så det skal ikke være noen kjølig periode eller vinterdvale.

Les mer: Varme og temperatur Les mer: Vinterdvale og årstider

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten er lånt fra beslektede arter: omkring 60-80 % om dagen og 85-98 % om natten. Faktaboksen viser spennet 60-90 %. Det oppnås med en stor vanndel, fuktig substrat og daglig sprøyting. Stillestående luft gir mugg og bakterievekst, så ventilasjonen skal være god.

I naturen lever arten ved kysten, der luftfuktigheten er høy hele året. Vannet skal skiftes ofte, fordi dyr av denne typen også avfører seg i det. En vanndel med avløp, som kan tømmes uten å åpne terrariet, gjør arbeidet mye lettere. Sprøyt også substratet jevnlig, slik at den ene enden av terrariet holder på fuktigheten.

VANN OG VANNKVALITET

Slektningene i *V. indicus*-gruppen svømmer og dykker flittig og sover i vannet, så en fast vanndel anbefales, selv om arten ikke er kjent som semiakvatisk. Et voksent dyr trenger et basseng på rundt 190 × 100 cm og 40 cm dypt; ungdyr ca. 10 cm dybde.

Vannet holdes på 26-29 °C og må høyst falle litt om natten, fordi beslektede dyr sover i det. Filtrer og varm det, og skift det ofte. Et avløp direkte til kloakken gjør vannskiftet lettere. Sørg for at dyret alltid lett kan komme opp av vannet.

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og soler seg i full sol midt på dagen, så den trenger kraftig lys og UVB som voksen. Fire lysrør på 36 W med en 120 W spot som er tent hele dagen, og en 300 W UV-spot som tennes 45 minutter om morgenen og om ettermiddagen, kan brukes. LED-lys med 80 W solplass-spotter og 70 W UV-lamper kan også brukes.

Sett UVB i Ferguson-sone 3, og plasser lampen slik at dyret kan komme tett på og også søke skygge. Beslektede arter oppholder seg lenge under lyskilden. Bruk en UV-måler og bytt pærer etter produsentens anvisning, fordi UVB avtar med tiden.

FÔRING

I naturen spiser arten leddyr, egg fra storfothøns, fisk og småfugler. Den kommer ut av skogen for å ta innvoller fra renset fisk, plyndrer hønsehus og søker føde i tidevannssonen. Arten er en allsidig, delvis åtseletende jeger.

Voksne dyr får som beslektede arter store insekter pluss halvvoksne mus og rotter, kokte egg, krabber og saltvannsfisk to til tre ganger i uken. Ungdyr fôres daglig de første fire månedene og deretter fire dager i uken med store gresshopper, sirisser, melormer og nakne mus. Hold fedme og fettlever i sjakk: gnagere skal ikke være hovedfôr, men en variasjon med fisk og insekter.

Gi et vitamin- og mineraltilskudd til alle fôrdyr. Doser tilskuddet per kg kroppsvekt per uke, med D3 som det avgjørende, selv ved daglig UVB. Avtal dosen med en veterinær.

Fôringen er farlig. Beslektede dyr kaster seg raskt ut etter maten og biter ukontrollert rundt seg. Vask hendene før fôring, slik at duften av egg, fisk og mus ikke sitter på dem, og bruk lange pinsetter. Dyrene bør skilles fra hverandre under fôring.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Arten er sky i naturen og flykter opp i palmekroner. Et fanget dyr kan frese og likevel roe seg raskt uten å forsøke å bite, men mer er ikke kjent om temperamentet. Klørne er mindre skarpe enn hos mange andre varaner, men et dyr på 90-100 cm har et kraftig bitt og en hale som kan smelle, så alvorlige skader er en reell risiko.

Vent med å håndtere et nytt dyr til det har falt til ro. Gå rolig og langsomt til dyret, støtt hele kroppen og ta ikke tak i halen. Tem ved å tilbringe tid i rommet og være forutsigbar. Lær å lese stress: freselyd, oppblåst hals og piskende hale, og stopp håndteringen når de sees.

Som hos alle krypdyr kan dyret bære salmonella. Vask hendene med såpe etter all kontakt med dyret, terrariet og vannet, og bruk ikke kjøkkenvasker til rengjøring. Små barn og gravide bør holde avstand.

Beslektede arter er overraskende omgjengelige, og to hanner kan leve lenge sammen med en hunn uten konflikter, men ungdyr kan skade hverandre alvorlig. Hold *Varanus spinulosus* enkeltvis til det finnes erfaring.

Les mer: Karantene og hygiene

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnsforskjeller og alder ved kjønnsmodning er ikke kjent for *Varanus spinulosus*, og det finnes ingen kjente ytre kjennetegn. En hann kan likevel delvis presse ut hemipenis når den blir fanget. Hos varaner generelt krever sikker kjønnsbestemmelse av unge dyr en veterinær. Avlsdyr av beslektede arter måler rundt 100-140 cm.

PARRING

Parringen er ikke beskrevet for *Varanus spinulosus*. Hos beslektede arter biter hannen hunnen kraftig i nakken under tilnærmingen, og parringen kan komme etter to måneders samhold. En hunn kan holdes med to hanner i samme terrarium uten konflikter. Gi hunnen et eget terrarium til drektighet og egglegging.

EGGLEGGING OG KULL

Arten er eggleggende, men kull er ikke beskrevet. Faktaboksens 4-7 egg er lånt fra *V. juxtindicus*, der hunnen legger ca. 40 dager etter siste parring. Gi henne en nedgravd eggleggingskasse med avtakbart lokk. Egg av *V. rainerguentheri* er rundt 70 mm lange. Termittbol oppe i palmene, der dyrene ble sett, kan være et naturlig eggleggingssted, men det er bare en antakelse.

Hunner av den beslektede arten spiser en stor del av eggene rett etter leggingen, opptil halvparten, også etter en hormonbehandling. Regn med det, og vokt kassen.

INKUBASJON

Inkubasjonen er ikke beskrevet for *Varanus spinulosus*. Hos *V. indicus* og *V. juxtindicus* tar den 150-182 dager; ved 28,5-30 °C klekkes eggene etter 158-174 dager, og ved 26,5-31 °C kan det ta opptil 193 dager. Høyere temperatur gir kortere inkubasjon. Ikke snu eggene, og grav dem halvveis ned i vermikulitt, perlitt eller barkmuld i en kasse.

Ungene åpner eggene selv, og navlen lukker seg etter 1-2 døgn. Befruktningsraten er lav, rundt hvert femte egg, men de fleste befruktede eggene klekkes.

Les mer: Inkubasjon av egg

OPPDRETT AV UNGER

Oppdrettet av *Varanus spinulosus* er lånt fra *V. juxtindicus*. Ungene veier ca. 23 g ved klekking og begynner å spise etter 3-4 dager. Første hudskifte kommer etter 33-46 dager og deretter etter ca. 4, 6 og 12 måneder. Hos *V. rainerguentheri* måler ungene rundt 27 cm i total lengde ved klekking og 85 cm etter 18 måneder.

Før de første måltidene holdes de adskilt på fuktig papir. Gi større insekter, biter av fisk og nakne mus; mus foretrekkes klart. Fôr daglig de første fire månedene og deretter fire dager i uken. Gi vitaminer og mineraler. Unger kan skade hverandre alvorlig, så fôr dem hver for seg hvis det er tegn til strid.

Helse og vanlige feil

Det er ingen spesifikk sykdomskunnskap om arten. Det følgende bygger på beslektede arter og varaner generelt:

- Innvollsorm og urdyr hos nyimporterte, viltfangede dyr. Typiske tegn og funn er tynn, blodig avføring, orm, båndorm, flagellater, amøber og lungeorm. Det kan være dødelig og smitter lett. Få avføringsprøver analysert, og behandle hos en veterinær.
- Karantene i minst åtte uker for nye dyr, med separat utstyr og aviser som bunn. Vask og desinfiser hender og redskaper.
- Dyr fanget i naturen og oppbevart under dårlige forhold er stresset og tåler transport dårlig.
- Salmonella kan smitte. Hold god håndhygiene.
- Beinskjørhet ved for lite UVB, D3-vitamin eller kalk.

- Fedme og fettlever ved for mye fett, særlig hvis gnagere er hovedføde.
- Sår og skader fra slåssing og fôringsbitt.
- Hudproblemer ved konstant våt bunn uten tørre områder.

Ved få dyr i hele verden er det mange ukjente. Oppsøk en veterinær med erfaring på varaner ved vekttap, manglende appetitt i flere uker, hevelser, slapphet eller blodig avføring. Oppdrett er ikke dokumentert, så dyr i handelen må forventes å være viltfangede og bør behandles som potensielt syke fra start.

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.